पद्यामृततरंगिणी प्रथमतरङ्गः

५६२

ईन्नगी

पद्यामृततरङ्गिणी

श्रीगणेशाय नमः ॥ पद्मिनीमूर्त्तिमद्यैमहे मशैलावहेलनं ॥ इन्द्रादिसुरसौभाग्यं धाम तत्कामया
महे ॥१॥ तर्कादिवक्के संतप्तचेतोविश्रांतिकारिणी ॥ नानार्थसारिणीं कुर्मः पद्यामृततरं
गिणीं ॥२॥ देवराजरसान्योक्तिप्रशस्त्यादितरंगितां ॥ आस्वादयंतु रसिकाः पद्यामृतत
रंगिणीं ॥३॥ तत्त्नतावद्भ्रतोडाः(द्दोर्मील दंतखंडः सकलसुरगणानां बरेषु प्रचंडः ॥ सिंदु
राकीर्णगंडः प्रकटितविलसच्चारुशुभ्रांशुखंडः ॥ कंठस्थानंतदंडः स्मरहरतनयकुं
डलीभूतभुजो विघ्नानां कालदंडः स भवतु भवतां भूतये वक्रतुंडः ॥४॥ भास्करस्य ॥ श्री
जगदंबापदनखविंबे प्रतिबिंबदर्शनविलोलं ॥ नौमि मतंगाननमतितुंगामलकर
नवरहेलं ॥५॥ वेल्लीदत्तस्वरूढालीदत्तपंचांगुलघुसृणाघनीभूतसीमंतभंगीसंबी
णीताः सिंदूरसंघैरुपहरतु हितं हारिहेरंबभुंडा ॥ उद्दे प्रक्षेपकेलिष्टुतिनसुरपुरी

चंडशालाग्रन्तस्ससोलोमी मुक्तहाहारव चंकितस्स राध्वीभ्र रारब्धपूजा ॥६॥ अकवरीयका
लिदासस्य ॥ क्रीडंतानस्यगच्छन्विशदबिसच्छियः शावकंमीतमानोयाकर्षन्मालवैभ्यान
रानिश्चितशिखाशोचिपातणमानः ॥ गंगाभः पातु मिच्छुर्भुजगपतिफणाकूकृतै दूपमा
नोमाञासंबोध्यानीनोदुरितमपनुयाद्वालवेषोगतेशः ॥७॥ पातु मिश्रस्य ॥ अथसिः
विशेषकीकृतामलाकलाविशालभालगाकलैंदवीकिरीटिनासकुंडलेनयेनसः
शिमिंछिमिंछिमिंछिमिरतास्सदाधृणामुदीचकार चंडतांडवंतनोतु यः शिवः शिवं ८॥
॥९॥ जटाटवीगलज्जलप्रवाहपाविते स्थले गलेवलंबितांभुजगतुंगमालिकां ॥ डमड्डमः
डुमडुनिनादवड्डुमर्वयंचकारचंडतांडवंतनोतु यः शिवः शिवं ॥ ९॥ भास्करस्सैतौ ॥ मश्री
मालधियासुध्याकरकलीकंठमि पकडज्जनाभासापाल ।विलोचनानल।श्रीबासिदृ

रपूराज्ञाया॥कैलासे प्रतिबिंबितात्‌ चवपुषो गृह्णन्हृदं संस्थामुदः पार्वे स्याप्रतिकर्मलि।वं
रमुग्धोहरःपातुवः॥१०॥गल्लवतेः।तृतीयनयनोदन्नस्फुटकपाटजन्मोद्गठस्फुलिंगप
ङ्क्तीभिषान्नत्नासिकीर्तापुष्पाञ्जलिं॥जटापटकुटीसुरसरित्तटीकेलिभिःश्रुत्वाय
नट्टनार्मटीभवतुधौर्जटीजन्मनः॥११॥चंद्रशेखरस्य॥अथकृष्णः॥श्रीराधावदं
नारविंदमकरंदानंदसंदायितोवृंदारण्यकदंबसुंदरलतावृंदसमांदोलयन्॥गु
ञ्जन्यःकरपल्लवांचलमिलद्वंशीनिकुंजालयःसश्रीकृष्णमधुव्रतोवसतुमेहृत्संकटे
सर्वदातत्स॥भास्करस्य॥मयाचारंवारंजठरभरणायप्रतिदिशंप्रयातेनव्यर्थीकृत
महहजन्मैवसकलं॥हृदिस्थोपिश्रीमानखिलपुरुषार्थैकनिलयोदयोदीरः

स्वामीन च गरूड गामीपरिक्षितः॥१३॥आपोप्यकर रामचंद्रस्य॥अर्द्धोन्मीलितलोचनस्य
पिबतः पार्श्वमेकं स्तनं सद्यःप्रस्तुत दुग्ध दिग्ध मपरं हस्तेन संमार्ज्जतः॥मात्रा चां
गुलिलालितस्याचिबुके स्मेरायमाने मुखे विष्णोः क्षीरकणांबुध्यामधवला दंतद्यु
२ तिःपातु वः॥१४॥कृष्ण त्वं नवयौवनोसि चपलाः प्रायेण गोपांगनाः कंसोभूपतिरब्जु
नालमृदुलग्रीवाव यं गोद्रुहः।तद्याचेंजलिनाभवंतु मधुतो वृंदावनं मद्विना मा
२ यासीरिति नंदगोपवचसानम्रोहरि पातु वः॥१५॥बिल्वमंगलस्येतौ॥वासः संप्रति के
शव क्व भवतो मुग्धे स्तोन न्विदं वासं ब्रूहि शठ प्रकाम सुभगे त्वद्गात्र संगेतः॥
यामिन्यामुषितः क्व धूर्त वितनुर्मुष्णाति किं यामिनो शौरिर्गोपवधूं छलैः परिहस

न्नेवंविधैः पातु वः ॥ कस्यापि ॥ अथ दाशरथी रामः ॥ निखिलरविकलकलानां निष्कलंकः
सुराणां प्रतिदिनमान्योहर्निशं द्योतमानः ॥ अखिलचरितविशेषालोकोपि सर्वांशशाली
दिशतु रघुकुलाब्धेरुद्गतो भव्यमिंदुः ॥१७॥ भास्करस्य ॥ बलक्रीडनमिंदुशेखरधनुर्भं
गावधि प्रकृतातातेकाननसेवनावधि कृपा सुग्रीवसख्यावधि ॥ आज्ञा वारिधिबंध
नावधि यशो लंकेशनाशावधि श्रीरामस्य पुनातु लोकवशताजीनकुपेद्धावधिः ॥१८॥
आद्योतस्थोप्यनंतां दिशानिफलमसावद्वितीयं द्वितीयस्तर्तीयो कः पदगौ प्रकृतिरपि
बलेनापवर्गं प्रसूते । तुर्यश्चातुर्यभाजां विसृजति चतुरः श्रोत्रयोर्थः पुमर्थान्नूनमसव्यो
मवर्णोऽतः गतिका । तिपदं कौतुकं नव तेन ॥१९॥ कपौरथेनौ ॥ मतिर्ममस्याद्रघुनाथ

पादपोमुखेऽसि ध्यातिष्ठतु माधवेऽपन्त्या।पकः शुकः पक्ष पुतोऽपि विध्यते परः परं स्थानमगा
न्मतोषया॥२०॥ भद्रनीलकंठस्य।अपनृसिंहः॥ आयतीं यं प्रलंबाविललातिर सन्नावरवंतो
पमास्यं प्राप्यं तरोयं रिपुकवलं करोहिं क्रीतिर्हि प्रयोगः।कोलोयेकंठनालं रवरतरन
रवराः पंचसामप्रकारा सश्रीमासामराजौ विरतु विविधांसंपदं मे नृसिंहः॥२१॥
3 श्रीनृसिंहमहिम्नः।अथ पद्मनृमानृ॥ आजन्मब्रह्मचारी सकलरिपुकुलान्तकाको
॥६॥ लाग्निकल्पः कल्पांतकल्पः कपिशतनुरुचिः कामगः कामदाता॥ कांतः कोमा
रिबंधुः कपिकुलतिलकः कोपनः कोमलांगः कोनवल्यासूनुहृतः कले
पनुकु शर्ववायुपुत्राश्चिरंनः॥२२॥ कस्यापि।अथ श्रीमर्यः॥ अंगीकुर्वंतिभं गतिमारवि

लमितदिग्गलास्तप्तजांबूनदीघान्दूरीकुर्वंतिपूरीकृतकलकगिरिस्फारगर्वं च पस्य॥ उन्मत्तथी
तथ्याराजसुरवरपटलीसाहसंजातमीतेः संयप्राचीप्रदीप्तिदलयतु दुरुतं सर्वदासर्वदा मे॥ २३॥
यवनोदितिविंबाद्विलसदमलमंडनंपंडितानांतावद्मादिकृत्संघरशितलगतोध्यमासो
तानिसंयस्याहृदुभुक्षाविकलितहृदयाः प्राप्तगाढोकंपकाराः केवादेवानसेवाविधिमि
हतरलैः प्रार्थयंतः सदेवाः॥ २४॥ देवीसंयन्नरागामुपसमन्नुसरन्पापिनीसंघसंगी
न्द्रदेवेन्द्रघुतीनांप्रसभमनुदिनज्ञावयन्दर्पमुच्चैः॥ अयतं रंजयंतीनिजकरमिच
यैर्वीरुतांसेवमानोसगेभानोयतानांतदपिसुमनसांवंदनीयोसिचित्रं॥ २५॥ सातेम
कृतमारूढरचरित्रातृ॥ कीलालैः कुंकुमानांसकलमपिजगज्जालमेतन्निविवितंमु

कांश्चोन्मत्तभृंगाविघट्टितकमलक्रोडकारागृहेभ्यः॥ उल्लसद्गोसहस्रं वहलकलकले
भ्य तेचाद्रिजानां भाग्येवृंदारकाणां हारहरयदेदिता सूयते पुत्ररत्नं॥२६॥ प्रालेयानां
करालांकवलितजगतीमंडलेष्वांतजाला स्वातस्वलोकपालाविदलदरुणालि माक्षिप्र
वालेस्ववाला॥ विलिष्यक्लोकवाला स्वरहरणमवक्षीणिंपूरैर्जटाला या मया पौविशा
लास्त्ववददतु मुदं भास्वतो भालः॥२७॥ पंडितराजस्येतौ॥ अथ भवानी॥ हराद्वैतनुहारि
णीदुरितसंघसंहारिणी जगन्मातिविवर्द्धिनी प्रवलदानवोन्मादिनी। तुषारगिरिनंदि
नीमुनिहृदंतरोहविनीमदंतरवलोविनीहराविततंविनी जायतां॥२८॥ भस्करस्य॥ पार्वती
मौषधीमेकामपलोमृगयामहे॥ शूलीहालाहलंपाताप यामृत्युंजयो भवेत्॥२९॥ आशी
मिश्रस्य॥ अथ लक्ष्मीः॥ लगद्दानमोदैर्यावैधंसदसोः कृतानेकदेवादिसंदोहरक्षा सतां

मानसपद्मैर्येनाकल्पवृक्षाः कृपार्द्रीसदालंबनं संतु लक्ष्मीपांतु लक्ष्मीकटाक्षाः॥३०॥ सतांपूरि
तानेकसंपत्समुद्रास्सुरालीशिरोहीरनाकुंदुवाः॥ स्फुरद्द्योतिताशाप्रकामं स्फुरंतः सदाल
बनं संतु लक्ष्मीनरवाक्षाः॥३१॥ रातौ मकूनलक्ष्मीस्तुतेः। पापापस्योधियेदुहितुः कपोलाम
लचंद्रमामत्रसंक्रांतबिंबनद्दरिणाहरिणायतं॥३२॥ कस्याचि॥ मातः पातकदैत्यदारिता
महामांचोद्यसंहारिरी चिरामातिकाकरालिमादिकलितेकल्याणिहृद्वारिणी। विशासं
करवाणिवाणिशिरसासैयोऽस्ययालिद्धयं दुःखवासारहरालिदेहिसनतं च यप्याशिशमी
तिमे॥३३॥ भास्करस्य॥ आधारेहृदयेशिरवापदिस्मरे संध्याधिमध्यायेमेप्यामयित्रे
चाविज्ञनूमनूनकरणपोषूबबल्लोलिनीं। त्वां मातर्भवनोनिरंकुशानिजाह्वैतास्वादनप्रशां
तः श्रुलकैः स्फुरंतु पुमकेरंगानितुंगानिमे॥३४॥ पृथ्वीधराचार्यस्य॥ मातर्नीतः परम

नुचितं यत्वल्लानापुरस्तादस्तादस्लाशंकं डटरापिठरीपूर्तं येनार्जितासित क्षंतव्यं सहज सर
लेवस्खलेवलिकुर्यां प्रायश्चितं गुणगणानयागोपवेजस्य विद्गो: ॥३५॥ कस्यापि ॥ अपवेतारि ।
गंगारिंगतुरंगावलिं वहल्लकरैः स्फारश्रृंगारतुंगैः कालिंदीकलिमंगेर्दिनकरतनया
साप्तेतांत अं यंती ॥ गर्भे सार स्वतांभोरुता गुप्ता सुभ्रंगं संविधायप्रयागेज्ञानेयुष्यंत संताः
5 स्वजलगतवपुर्मुक्तिदानामिमामातु ॥३६॥ भास्कररस्य ॥ अद्य गंगा ॥ प्रभृति स्नानं ते भग
वति भवान्याअपि गिरिस्तपस्तीस्तं तेयेपदपिगिरिजावाल्यवपसा ॥ परं चित्रं गंगे हि
॥५१ र[illegible]रसिरं गेकलपासिस्थितिं त्वं वा मांगेवसातिपुत्रषाकप्यामिदं ॥३७॥ अमृतादमृ
तेनतावकादपरं यत्रिपुरारिरादरात् ॥ अवलंयशिरस्यलेनतद्हालाहलराघजीवति ॥३८॥
नभूतोनभवेबीजलोनांकलापानवाजात्लोके क्वापि सावकस्यात् ॥ जनानांपरतापहं

तापि गंगेजलौघः कथ्यं तावकायावकायं ॥ ३९ ॥ पुरारे मूर्द्धन्या निखिलसुरधुन्या भगवती
वदान्या जन्यानामसिलषितमुक्ते वितरतो ॥ यवान्या स्त्वं मान्या पालदबजीवति ॥ न्याने
मूनीन भावीजललानाकल्लोवानवाजातुलोकेक्काचि पावकस्यान्दे जनानां परंतापहंता
पिता पिगं गेजलौघः कथंतावकः पावको यं ॥ ४० ॥ पुरारेर्मूर्द्धन्या सकलसुरधन्या भ
गवतीवदान्यां जन्यानामासिलषितमुक्ते वितरतो ॥ नवान्या स्त्वं मन्या परमसुनिक
न्यात्रिपथगे त्वदन्या कोहन्या त्रिजगति जघन्याश्रितमघम् ॥ ४१ ॥ इति महत्तगंगास्तु
तयं ॥ चिद्रूपा प्रकटतररूपा भगवती यदिष्टां योविंदुर्वितरति च शोभोरपि पदं ॥
पुनाना चुन्वानां निखिलमपि नानाविधमघं जगत्कृत्स्नं पायादनुदिनमपाया सुरधु
नी ॥ ४२ ॥ लक्षमतास्य ॥ अथ यमुना ॥ कल्लोकालरूपे लाजननताहुरितापहा ॥ तारणीता

रितीभूयादमुनायमुनांबुना॥४॥ भास्करस्य। यत्र प्रोन्मत्तकंकाननपातितमापिकृपया
कंकीलंखंडं तस्यावश्यंवयस्याभवते सुरपते स्वस्तले किंन्नवशंप।पापध्वंसायहा
लाहलममृतमिदं पुल्पसंवहितार्थहव्यादव्यापमूलं भगवति यमुने वारिकूलंक
वते॥५॥ चंद्रचूडस्य।इय श्रिहोत्रीकुलतिलकायमान श्रीमदापाजीभट्टसूनुपराणि
ध्यानहरिभास्कराविरचितायां पद्यामृततरंगीण्यीं प्रथमस्तरंगः॥ काव्यं

।।६।।

६०१२